

**PROGRAMACIÓ DE L'ASSIGNATURA DE
CIÈNCIES SOCIALS: GEOGRAFIA I HISTÒRIA
3R D'ESO**

Dept. De GEOGRAFIA I HISTÒRIA

Curs 2009-10

Índex

- 1, Objectius de l'àrea/matèria/mòdul
2. Continguts seqüenciats per avaluació
3. Criteris d'avaluació associats als continguts
4. Procediments i sistemes d'avaluació
5. Sistemes de recuperació
6. Criteris de promoció i qualificació. Mínims exigibles.
7. Aspectes metodològics
8. Adaptacions curriculars

9. Recursos/materials didàctics

10. Activitats complementàries

INFORMACIÓ PER A L'ALUMNAT I FAMÍLIES

L'ensenyament de la geografia ha de garantir l'assoliment d'una sèrie d'habilitats i capacitats relacionades amb l'orientació espacial; l'anàlisi de fonts i documents; la valoració i interpretació del patrimoni cultural i natural; la causalitat; l'empatia; la reflexió de caràcter general sobre les societats presents; la lectura, interpretació i elaboració de mapes, plànols, taules, gràfics, i esquemes; la identificació de problemes, la conceptualització i la reflexió lògica, i el domini de les pràctiques econòmiques i dels rudiments jurídics bàsics. La geografia servirà igualment per localitzar i interpretar els diferents processos i fenòmens relacionats amb l'espai, entitat que estudiarà en totes les seves dimensions.

Al curs de tercer d'ESO correspon l'anàlisi del territori en les seves diferents facetes i àmbits espacials. Partint de l'estudi de les activitats econòmiques i la configuració d'espais i paisatges que generen, s'analiza l'organització política i l'espai geogràfic dels grans àmbits geopolítics i econòmics del món, de la Unió Europea i de l'Estat espanyol, així com les transformacions i els problemes d'un món interdependent, amb especial referència a les desigualtats en el desenvolupament humà. S'acaba amb l'anàlisi de l'espai geogràfic europeu i espanyol, amb especial referència a la diversitat geogràfica de l'Estat espanyol, realitat diversa en la qual es perfila, distingeix i caracteritza la comunitat autònoma de les Illes Balears.

El nou currículum de les ciències socials assenyala que la geografia ha de participar al desenvolupament general de les habilitats i capacitats cognitives, lingüístiques (descripció, narració, explicació, justificació, interpretació, argumentació) i matemàtiques (representació numèrica, proporcionalitat, tractament estadístic, etc.). Per tant els aprenentatges propis de l'àrea han de contribuir a l'adquisició de les següents competències bàsiques:

- La competència social i ciutadana.
- La competència cultural i artística.
- El tractament de la informació i competència lingüística.
- La competència matemàtica.
- Tractament de la informació i competència digital
- La competència per aprendre.

Els objectius i els continguts de la matèria té en compte el desenvolupament integral de totes les competències bàsiques. Igualment els criteris d'avaluació serveixen de referència per valorar el progressiu grau d'adquisició de les distintes competències. L'adquisició d'aquestes competències bàsiques ha de fer possible utilitzar de forma combinada els coneixement, destreses, actituds i aptituds en el desenvolupament personal i la inclusió del nostre alumnat.

Així a cada unitat didàctica s'han de treballar els continguts i s'han d'adoptar les estratègies i metodològiques necessàries per tal de contribuir a l'assoliment de dites competències bàsiques per part de l'alumnat. Igualment l'avaluació ha de permetre al professorat contrastar els aprenentatges assolits amb les competències que es pretenen desenvolupar.

1. Objectius de l'àrea/matèria.

L'ensenyament de la geografia ha de garantir l'assoliment d'una sèrie d'habilitats i capacitats relacionades amb l'orientació espacial; l'anàlisi de fonts i documents; la valoració i interpretació del patrimoni cultural i natural; la causalitat; l'empatia; la reflexió de caràcter general sobre les societats presents; la lectura, interpretació i elaboració de mapes, plànols, taules, gràfics, i esquemes; la identificació de problemes, la conceptualització i la reflexió lògica, i el domini del vocabulari econòmic i jurídics bàsics.

Al llarg del present curs treballarem una sèrie de coneixements i eines científiques amb l'objectiu de que siguis capaç de comprendre com és l'espai mundial en que vivim, les causes que han provocat aquesta configuració i les conseqüències que aquests fets poden comportar al futur. Per tant centrarem el nostre interès en la relació existent entre les activitats que desenvolupem els éssers humans i el territori (sistema d'organització política, activitats econòmiques, problemàtica mediambiental...)

Objectius generals de l'etapa relacionats amb la matèria.

1. Comprendre el territori com a resultat de la interacció de les societats sobre el medi en el qual es desenvolupen i organitzen.
2. Identificar, localitzar i analitzar, a diferents escales, els elements bàsics que caracteritzen el medi físic, les interaccions que es donen entre aquests i les que els grups humans estableixen en la utilització de l'espai i dels seus recursos, valorant les conseqüències de tipus econòmic, social, polític i mediambiental.
3. Identificar els processos i mecanismes que regeixen els fets socials i les interrelacions entre fets polítics, econòmics i culturals i utilitzar aquest coneixement per comprendre la pluralitat de causes que expliquen l'evolució de les societats actuals, el paper que homes i dones hi aconsegueixen i els seus problemes més rellevants.
4. Conèixer, localitzar i comprendre les característiques bàsiques de la diversitat geogràfica del món i de les grans àrees socioeconòmiques, culturals i polítiques, així com els trets físics i humans del món, d'Europa, de l'Estat espanyol i de les Illes Balears .
5. Conèixer, assumir i valorar les característiques específiques del territori i de la identitat històrica i cultural de la Unió Europea tenint en compte les especificitats regionals que la configuren amb una atenció especial a les regions de la Mediterrània.
6. Conèixer i valorar les característiques específiques del territori i de la identitat lingüística i cultural de les Illes Balears,, tenint en compte les especificitats insulars i les seves relacions amb els territoris de parla catalana i amb la resta de les comunitats de l'Estat espanyol.
7. Valorar i respectar el patrimoni cultural, lingüístic, històric, artístic i mediambiental, assumint les responsabilitats que implica la seva conservació.
8. Valorar la diversitat cultural manifestant actituds de respecte i tolerància envers altres cultures i opinions.
9. Adquirir i emprar el vocabulari específic que aporten les ciències socials amb precisió i rigor perquè la seva incorporació al vocabulari habitual augmenti la precisió en l'ús del llenguatge i millori la comunicació.
10. Seleccionar informació amb els mètodes i les tècniques propis de la geografia, per explicar les causes i conseqüències dels problemes i per comprendre l'espai geogràfic.
11. Cercar i seleccionar, comprendre i relacionar, tractar i comunicar de manera organitzada i intel·ligible informació verbal, escrita, gràfica, icònica, estadística i cartogràfica, procedent de fonts diverses, especialment la que proporciona l'entorn físic i social, els mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació.
12. Utilitzar les imatges i les representacions cartogràfiques per identificar, localitzar i explicar objectes i fets geogràfics, i la seva distribució a diferents escales, amb especial atenció al territori espanyol i molt concretament a les Illes Balears.
13. Realitzar tasques en grup i participar en debats amb una actitud constructiva, crítica i tolerant, fonamentant adequadament les opinions i valorant el diàleg com una via necessària per a la solució dels problemes humans i socials.

14. Conèixer el funcionament de les societats democràtiques, apreciament dels seus valors i bases fonamentals, així com els drets i llibertats com un èxit irrenunciable i una condició necessària per a la pau, denunciant actituds i situacions discriminatòries i injustes i mostrant-se solidari amb els pobles, grups socials i persones privats dels seus drets o dels recursos econòmics necessaris.

2. Continguts

Continguts comuns.

- Obtenció i processament d'informació, explícita i implícita, a partir de la percepció dels paisatges geogràfics de l'entorn o d'imatges, de fonts orals i de documents visuals, cartogràfics i estadístics, inclosos els proporcionats per les tecnologies de la informació i la comunicació. Comunicació oral o escrita de la informació obtinguda.
- Realització de debats, anàlisi de casos o resolució de problemes sobre alguna qüestió d'actualitat fent servir, entre altres, les fonts d'informació que proporcionen els mitjans de comunicació, valorar críticament informacions diferents sobre un mateix fet, fonamentar les opinions, argumentar les propostes, respectar les dels altres i utilitzar el vocabulari geogràfic adequat.
- Elaboració de treballs de síntesi o d'indagació utilitzant informació de fonts variades i presentació correcta d'aquests combinant diverses formes d'expressió, aprofitant de manera especial les possibilitats que proporcionen les tecnologies de la informació i la comunicació.

- Bloc 1. Organització política i espai geogràfic.

1. Els estats del món. L'estat com a entitat política i geogràfica. La diversitat dels estats segons el seu règim, i la seva organització institucional de govern (democràcia i dictadura; repúbliques, monarquies; estats laics i confessionals...)
2. Organitzacions supraestatals: l'Organització de les Nacions Unides i la Unió Europea.
3. Organització institucional de l'estat espanyol. La configuració autonòmica espanyola. L'organització territorial de les Illes Balears i les seves principals institucions.

- Bloc 2. Activitat econòmica i espai geogràfic

4. L'activitat econòmica. Conceptes bàsics per comprendre el funcionament de l'activitat econòmica. El món del treball
5. Els sectors econòmics. El paisatge rural. El paisatge rural a Espanya i a les Illes Balears. Les Fonts d'energia, les matèries primeres i la indústria. Els espais de serveis: el comerç, finances, els transports i les comunicacions. Els espais turístics a les Illes Balears.

- Bloc 3. Transformacions i desequilibris al món actual.

6. Les desigualtats socioeconòmiques al món actual: desenvolupament i subdesenvolupament. Els efectes de la mundialització.
7. Els moviments migratoris.
8. conflicte polític i societat actual.
9. Les conseqüències mediambientals de les activitats humanes. Les crisis mediambientals.

Procediments.

- Observació d'imatges com a element de suport en els estudis geogràfics.
- Anàlisi comparativa i interpretació de fotografies.
- Elaboració i anàlisi de mapes, plànols i gràfics.

- Lectura, comprensió, anàlisi crítica i comentari de textos geogràfics.
- Elaboració i comprensió d'esquemes i quadres de síntesi.
- Recerca d'informació en fonts estadístiques i enciclopèdies.
- Treball de camp, anàlisi i interpretació d'una enquesta.
- Elaboració de petits treballs d'indagació i síntesi.
- Redacció de petits escrits -cartes, articles d'opinió, redacció de notícies- on l'alumnat adopti un punt de vista personal i crític respecte als grans reptes de la nostra societat.
- Recerca, comprensió i mínim anàlisi d'articles de premsa i d'altres mitjans de comunicació.
- Recerca d'informació en mitjans informàtics.
- Elaboració de dossiers d'activitats a partir de la informació subministrada per internet.
- Execucions de jocs de simulació o interactius.
- Realització de debats, anàlisi de casos o resolució de problemes sobre alguna qüestió d'actualitat.

Distribució temporal de continguts .

1r trimestre

- Bloc de continguts referits a l'organització política i espai geogràfic.

(Unitats didàctiques 1, 2 i 3)

2n trimestre.

- Bloc de continguts referits a l'activitat econòmica i espai geogràfic

(Unitats didàctiques 4 i 5)

3r trimestre

- Bloc de continguts referits les transformacions i desequilibris al món actual

(Unitats didàctiques 6, 7, 8 i 9)

Els continguts conceptuals propis de la unitat didàctica 6 -les desigualtats socioeconòmiques al món actual: desenvolupament i subdesenvolupament- seran objecte d'un tractament transversal al conceptes desenvolupats al bloc 1,2 i 3. Per tant al llarg del tercer trimestre es realitzarà una simple fixació de conceptes i s'elaborarà una feina d'investigació.

3. Criteris d'avaluació.

Els criteris d'avaluació són referent fonamental per valorar tant el grau d'adquisició de les competències bàsiques com el de la consecució dels objectiu.

1. Identificar els principals agents i institucions econòmiques així com les funcions que exerceixen en el marc d'una economia cada vegada més interdependent i aplicar aquest coneixement a l'anàlisi i valoració d'algunes realitats econòmiques actuals.

2. Conèixer, identificar i valorar els aspectes geogràfics de l'entorn com a resultat de les interaccions entre el medi natural i l'activitat humana. Distingir els principals tipus de recursos naturals i la seva distribució al món. Valorar-ne la importància social i comprendre la necessitat d'explotar-los de tal manera que s'asseguri el seu repartiment equitatiu i la sostenibilitat. Percebre i descriure els efectes mediambientals de les activitats humanes Conèixer plantejaments i mesures de defensa del medi ambient i manifestar interès i respecte pel medi.

3. Caracteritzar alguns sistemes d'explotació agrícola i ramadera existents en el món, Conèixer l'existència dels cultius transgènics i del sistema de patents de llavors i la seva possible problemàtica.

4. Descriure les transformacions que, en els camps de les tecnologies, l'organització empresarial i la localització, s'estan produint en les activitats, els espais i paisatges industrials. Identificar les fonts d'energia renovables i no contaminats i valorar les seves avantatges respecte a les no renovables i contaminants.
5. Identificar el desenvolupament i la transformació recent de les activitats terciàries per entendre els canvis que es produeixen tant en les relacions econòmiques com socials. Entendre el funcionament bàsic de la borsa i de la banca.
6. Identificar i localitzar en el mapa de l'Estat espanyol les comunitats autònomes i les seves capitals, els estats d'Europa i els principals països i àrees geoeconòmiques i culturals del món, reconèixer l'organització territorial, els trets bàsics de l'estructura i organització politicoadministrativa de l'Estat espanyol i la seva pertinença a la Unió Europea.
7. Descriure els trets geogràfics comuns i diversos que caracteritzen l'espai geogràfic espanyol.
8. Analitzar indicadors socioeconòmics de diferents països i utilitzar aquest coneixement per reconèixer els desequilibris territorials en la distribució dels recursos. Explicar els factors que originen les desigualtats al món i les seves conseqüències i mostrar sensibilitat davant les desigualtats.
9. Analitzar la situació espanyola i balear com a exemple representatiu de les tendències migratòries en l'actualitat, identificar-ne les causes, relacionar-ho amb el procés de globalització i d'integració econòmica que s'està produint, així com identificar les conseqüències tant per al territori receptor com per als països emissors, manifestant actituds de solidaritat en la valoració d'aquest fenomen.
10. Identificar les característiques del fet geogràfic de la insularitat i analitzar-ne, en relació amb el context territorial de les Illes Balears, Conèixer, interpretar i valorar el procés de terciarització que s'ha donat a les Illes Balears al llarg de la segona meitat del segle XX.
11. Identificar i valorar les conseqüències mediambientals de les activitats econòmiques i els comportaments individuals, discriminar les activitats que són nocives per al medi ambient i aportar algun exemple de les actituds individuals i dels acords internacionals per frenar-ne el deteriorament.
12. Utilitzar fonts diverses (gràfics, croquis, mapes temàtics, bases de dades, imatges, fonts escrites) per obtenir, relacionar i processar informació sobre fets socials i comunicar les conclusions de manera organitzada i intel·ligible utilitzant les possibilitats que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació.
13. Utilitzar amb rigor crític la informació obtinguda de fonts diverses i exposar opinions raonades sobre qüestions d'actualitat i manifestar arguments pròxims als valors de la justícia, la llibertat i la igualtat
14. Realitzar diverses activitats relacionades amb els continguts desenvolupats a cada unitat de manera personal i coherent. Mantenir una presentació acurada i respectar el lliurament puntual de dites activitats.

Procediments i instruments d'avaluació.

L'avaluació s'entén com un instrument regulador de la pràctica docent que intervé per reconduir l'acció que assegura que l'aprenentatge de l'alumnat és l'adequat, per així aconseguir els objectius proposats i la consecució de les competències bàsiques. En tot moment l'avaluació fa referència no tant sols als objectius proposats sinó també al propi progrés de l'alumnat. L'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat és contínua i diversa pel que fa als procediments -treball diari, de grup, proves escrites, intervencions- i a les tècniques -observació, valoració, autoavaluació-

S'establirà una avaluació inicial per tal d'indicar els coneixements i destreses prèvies de l'alumnat. A partir d'aquest moment es realitzaran les adequacions individuals o de grup necessàries per garantir la consecució dels objectius i adquisició de les capacitats bàsiques.

L'avaluació contínua indicarà el progrés adequat de l'alumnat. En cas contrari el professorat adoptarà les mesures necessàries de reforç o adaptació dels continguts per aconseguir la consecució dels objectius proposats.

Els instruments d'avaluació seran els següents:

- Observació diària a l'aula.
- Les proves objectives tant orals com escrites.
- El quadern de l'alumne. Avaluarem la coherència dels aprenentatges, el treball personal i la seva continuïtat, la sistematització, l'ordre i la puntualitat en el seu lliurament.
- Els treballs realitzats amb els mitjans informàtics.
- Exposicions de temes, avaluant tant el treball en grup com l'exposició individual.
- Valoració dels treballs tant individuals com en grup.
- S'avaluarà tota activitat portada a terme en petit o gran grup tant dins l'aula com a l'exterior.

Amb la finalitat d'avaluar els processos d'ensenyament i la pròpia pràctica docent, el professorat que imparteix la matèria mantindrà una valoració de l'adequació de les estratègies d'ensenyament proposades i els resultats obtinguts. S'adoptaran les mesures correctores necessàries mantenint la suficient flexibilitat en els criteris d'avaluació i en l'adequació de la metodologia.

La qualificació de l'alumnat es distribuirà amb els següents criteris percentuals.

Proves escrites: un mínim de dues per avaluació. (40 % de la qualificació)

Controls de mapes. (10 % de la qualificació)

Diferents activitats i treballs individuals o en equip on es valorarà la correcta aplicació de les diferents tècniques de treball tractades i el tractament de la informació. -Quadern de l'alumne i carpeta informàtica- (40 % de la qualificació)

Observació a l'aula: participació activa i positiva. per part de l'alumne/a. (Intervencions, treball en grup, exposicions orals, participació en debats, etc.

Hàbits de feina: claredat, rigor, creativitat, autonomia, correcta expressió, presentació, puntualitat a la presentació.

(Apartats 4 i 5 = 10% de la qualificació)

5. Sistemes de recuperació

5.1. Sistemes de recuperació durant el curs.

En el context del procés d'avaluació continuada, quan el progrés d'un alumne no respon als objectius programats, la professora que imparteix la matèria prendrà, tan aviat com es detectin les dificultats, les mesures d'adaptació i reforç general o específic destinades al seu assoliment. Aquestes mesures podran incloure l'adaptació dels materials, l'adequació dels ritmes d'aprenentatge a la diversitat de l'alumnat, la consideració de la situació inicial de l'alumnat i el seu grau de progrés.

L'alumnat que, a l'avaluació ordinària de juny, no superi els objectius marcats a la programació podrà recuperar-los a l'avaluació extraordinària de setembre.

5.2 Sistemes de recuperació de pendents de cursos anteriors.

L'alumnat d'ESO amb la matèria de ciències socials pendent del curs anterior haurà de realitzar una sèrie de tasques que assegurin l'assoliment dels aprenentatges no assolits. El professorat que imparteix classe a cada grup serà l'encarregat, juntament amb el cap de departament, de la preparació del material de recuperació i de la confecció de les proves necessàries, com de l'avaluació dels seus alumnes. Cada professor i el cap de departament faran un seguiment del procés de recuperació i facilitaran a l'alumnat la realització de les seves tasques de recuperació.

Per poder superar la matèria pendent o superar l'avaluació extraordinària de setembre es mantindran els següents criteris:

L'alumnat s'ha de presentar a la realització d'una prova escrita de recuperació. Igualment ha de lliurar obligadament, i el mateix dia en que quedi fixada la prova, un dossier amb les activitats de recuperació proposades.

La prova escrita suposarà el 40% de la nota (vocabulari, preguntes relacionades amb les activitats, mapes, etc.); el dossier d'activitats suposarà el 60% de la qualificació (presentació, mapes, vocabulari, altres activitats).

La prova escrita consistirà en tres tipus de preguntes: 1) definir correctament els conceptes del vocabulari bàsic; 2) contestar correctament una sèrie de preguntes relacionades amb les activitats pràctiques que s'han de realitzar; 3) identificar i localitzar una sèrie de països, unitats de relleu i accidents geogràfics.

El dossier d'activitats constarà de tres tipus d'elements: 1) vocabulari bàsic; 2) activitats pràctiques; 3) col·lecció de mapes.

- El dossier s'iniciarà amb una portada i un índex de les activitats realitzades.
- Es valorarà la correcta presentació de les feines, tant en l'ordre i la pulcritud com en l'adequat nivell ortogràfic.
- Les activitats han de ser contestades de la manera més completa, personal i reflexiva possible.
- El professorat responsable de l'avaluació serà el cap de departament i aquell professor que imparteix l'assignatura al grup classe al qual pertany cada alumne.

Per poder recuperar la matèria s'ha d'obtenir un qualificació igual o superior a cinc, i la prova escrita i el dossier d'activitats no poden tenir una nota inferior a quatre. Amb caràcter general es tindrà en compte el progrés al rendiment acadèmic de l'alumne al llarg del curs a l'hora de practicar l'avaluació de la matèria pendent de cursos anteriors.

6. Criteris de qualificació.

- Observació a l'aula: Participació activa i positiva. per part de l'alumne/a. (Intervencions, treball en grup, exposicions orals, participació en debats, etc.)

- Hàbits de feina. (Claredat, rigor, creativitat, autonomia, correcta expressió, presentació, puntualitat a la presentació)

- Proves escrites: un mínim de dues per avaluació. (40 % de la qualificació)

- Controls de mapes. (20 % de la qualificació)

- Diferents activitats realitzades a cada tema, on es valorarà la correcta aplicació de les diferents tècniques de treball tractades. (Recollides al quadern de l'alumne). Treball d'investigació. (40 % de la qualificació)

Les proves escrites de cada tema combinaran una part de vocabulari, una de correcta utilització de conceptes i una part d'aplicació pràctica dels coneixements adquirits. Després de la correcció de cada prova l'alumnat rebrà

informació relativa al seu grau de competència i domini de diferents capacitats.

Les qualificacions seran numèriques del 0 al 10. Per aprovar cada una de les avaluacions l'alumnat ha de obtenir una qualificació global igual o superior a 5, i superar el 3 en els diferents elements objecte de valoració: exàmens, mapes i activitats. A l'avaluació de juny es considerarà aprovada la matèria quan s'obtingui una qualificació (mitjana) final igual o superior a 5 i es tinguin, al manco, dues avaluacions aprovades i cap suspensa amb una qualificació inferior a 3.

7. Aspectes metodològics

La metodologia didàctica serà fonamentalment comunicativa, activa, participativa i adreçada a l'assoliment dels objectius, especialment aquells aspectes més directament relacionats amb les competències bàsiques. Igualment serà diversa, però centrada en la pròpia construcció dels aprenentatges per part de l'alumnat. Cercarà despertar l'interès i la curiositat de l'alumnat per la realitat del món que l'envolta i comptarà amb la guia del professorat per avançar en la consecució de coneixements i destreses bàsiques. S'ha de procurar la integració dels aprenentatges en relació amb altres matèries i la seva vinculació amb la realitat. També s'ha de promoure el treball en equip i afavorir una progressiva autonomia dels alumnes.

Es fomentarà la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita i el desenvolupament de la capacitat per dialogar i expressar-se en públic. Es posarà especial èmfasi a l'atenció a la diversitat de l'alumnat, en l'atenció individualitzada orientada a aconseguir el màxim desenvolupament de cada un dels alumnes i en la resposta a les dificultats d'aprenentatge identificades prèviament o en aquelles que vagin sorgint. Es donarà especial importància als elements de comunicació audiovisual i a les tecnologies de la informació i la comunicació.

8. Adaptacions curriculars

Es tindrà en compte la diversitat dels alumnes i les seves distintes formes d'aprendre; la metodologia i les tècniques d'avaluació han de reflectir aquest fet. Sempre en comú amb el departament d'orientació, es valorarà la necessitat de practicar adaptacions curriculars individuals, ja siguin d'accés o afectin als criteris d'avaluació. L'avaluació d'aquest alumnat és competència de l'equip docent, assessorat pel departament d'orientació del centre. Els criteris d'avaluació establerts en les respectives adaptacions curriculars són el referent per valorar la consecució dels objectius.

9. Temes transversals

Els continguts propis de l'àrea de Ciències socials presenta connexions evidents amb els continguts transversals. El seu tractament no implica la introducció de nous continguts explícits. Considerem que aquests temes són part integrant de la nostra àrea i, per això, assumim com a propis i desenvoluparem dins el nostre procés d'ensenyança en cada un dels blocs temàtics molt especialment els temes:

- Educació per a la pau.
- Educació per a la igualtat d'oportunitats entre els sexes.
- Educació ambiental.
- Educació per la construcció europea.
- Educació del consumidor.
- Educació intercultural.
- Educació per la democràcia

10. Recursos/materials didàctics.

El llibre de text és el de geografia de l'editorial Santillana.

Aquest llibre serà una eina més del procés d'ensenyament-aprenentatge, però no serà l'única ni la més important, sinó que s'aprofitaran tots els materials i recursos que es trobin al nostre abast: llibres de divulgació i literatura, mapes, atles, diccionaris, enciclopèdies, anuals, fitxes, quaderns de treball, murals, llibres de lectura, premsa, còmics, jocs, diapositives, programes d'ordinador, discs, documentals, pel·lícules. Especial importància tindrà la utilització de l'aula d'informàtica, on, un dia a la setmana l'alumnat realitzarà feines a l'ordinador amb connexions a internet per tal de realitzar activitats de recerca, indagació i ordenació de la informació. A més, aquest any el Departament continua amb el grup de feina amb l'objectiu de recopilar i editar material en suport informàtic. Es considera indispensable l'ajuda de biblioteques, tant de centre com de barri, i la utilització de connexions a internet, per tal de desenvolupar petits treballs de recerca sobre temes concrets que s'exposaran a l'aula mitjançant debats i intercanvis d'idees per estimular la crítica.

11. Activitats complementàries.

3er Trimestre

Itinerari fotogràfic pel centre Històric de Palma

El Departament obre la possibilitat de realitzar altres activitats que es considerin d'especial interès que sorgeixin al llarg del curs.

INFORMACIÓ PER A L'ALUMNAT I FAMÍLIES

Aquesta informació adreçada a l'alumnat de nostre centre i a les seves famílies consisteix en un breu resum dels principals aspectes d'interès per comprendre el desenvolupament dels estudis que realitzaran el present curs. Aquesta informació ampliada i detallada es troba a la programació del centre que recull els objectius generals de la matèria, la seqüència dels continguts al llarg de cada curs, els mètodes pedagògics, les activitats d'ampliació i reforç, els criteris d'avaluació i qualificació, els procediments de suport i de recuperació, i les estratègies i els procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge. L'alumnat i les seves famílies poden accedir a aquesta document públic en qualsevol moment que el sol·liciti, així com a la pàgina web del nostre departament.

http://socials.iesjuniperserra.net/tercer_eso/Progra3rESO_07_08.pdf

□ **Objectius generals de l'assignatura de Geografia:**

L'ensenyament de la geografia ha de garantir l'assoliment d'una sèrie d'habilitats i capacitats relacionades amb l'orientació espacial; l'anàlisi de fonts i documents; la valoració i interpretació del patrimoni cultural i natural; la causalitat; l'empatia; la reflexió de caràcter general sobre les societats presents; la lectura, interpretació i elaboració de mapes, plànols, taules, gràfics, i esquemes; la identificació de problemes, la conceptualització i la reflexió lògica, i el domini de les pràctiques econòmiques i dels rudiments jurídics bàsics.

Al llarg del present curs treballarem una sèrie de coneixements i eines científiques amb l'objectiu de que siguis capaç de comprendre com és l'espai mundial en que vivim, les causes que han provocat aquesta configuració i les conseqüències que aquests fets poden comportar al futur. Per tant centrarem el nostre interès en la relació existent entre les activitats que desenvolupem els éssers humans i el territori (sistema d'organització política, activitats econòmiques, problemàtica mediambiental...)

□ **Continguts:**

1r Trimestre.

Bloc de continguts referits a l'organització política i l'espai geogràfic. (Unitats didàctiques 1,2 i 3)

2n Trimestre

Bloc de continguts relacionats amb l'activitat econòmica i l'espai geogràfic. (Unitats didàctiques 4 i 5)

3r Trimestre

Bloc de continguts referits a les transformacions i desequilibris al món actual. (Unitats didàctiques 6, 7, 8 i 9)

□ **Criteris d'avaluació:**

1. Comprendre i utilitzar i valorar els conceptes i el vocabulari propis de la matèria.
2. Elaborar i analitzar amb correcció diferents tipus de gràfiques, mapes,...
3. Elaborar de manera autònoma petites feines d'investigació, esquemes, resums,...
4. Presentar puntualment i de manera ordenada les activitats de cada unitat.

□ **Procediments i instruments d'avaluació. Criteris de qualificació:**

1. Proves escrites: un mínim de dues per avaluació. (40 % de la qualificació)
2. Controls de mapes. (20 % de la qualificació)
3. Diferents activitats realitzades a cada tema, on es valorarà la correcta aplicació de diferents tècniques de treball. (Recollides al quadern de l'alumne) Treball d'investigació. (40 % de la qualificació)
4. Observació a l'aula: Participació activa i positiva. per part de l'alumne/a. (Intervencions, treball en grup, exposicions orals, participació en debats, etc.)
5. Hàbits de feina. (Claredat, rigor, creativitat, autonomia, correcta expressió, puntualitat a la presentació)

Les proves escrites de cada tema combinaran una part de vocabulari, una de correcta utilització de conceptes i una part d'aplicació pràctica dels coneixements adquirits. Després de la correcció de cada prova l'alumnat rebrà informació relativa al seu grau de competència i domini de diferents capacitats.

Les qualificacions seran numèriques del 0 al 10. Per aprovar cada una de les avaluacions l'alumnat ha de obtenir una qualificació global igual o superior a 5, i superar el 3 en els diferents elements objecte de valoració: exàmens, mapes i activitats. A l'avaluació de juny es considerarà aprovada la matèria quan s'obtingui una qualificació (mitjana) final igual o superior a 5 i es tinguin, al manco, dues avaluacions aprovades i cap suspensa amb una qualificació inferior a 3.

Els/les alumnes que no hagin superat la matèria tindran l'oportunitat de **recuperar** la matèria pendent al mes de setembre. La recuperació consistirà en un examen i en la realització de tasques específiques de recuperació i de reforç. L'alumnat d'ESO amb la matèria de ciències socials pendent del curs anterior haurà de realitzar una sèrie de tasques i proves escrites que assegurin l'assoliment dels continguts mínims presents a la programació. El professorat que imparteix classe a cada grup serà l'encarregat, juntament amb la cap de departament, del seguiment i de la l'avaluació dels seus alumnes amb la matèria pendent.

Sempre d'acord amb la normativa del centre, el professorat que imparteix l'assignatura garantirà la possibilitat de realitzar proves individuals finals a aquell alumnat que per diversos motius no presentin una regular assistència a les classes de l'assignatura. Es vetllarà per que aquest alumnat sigui assabentat amb el temps suficient de la impossibilitat de practicar-li l'avaluació continua i obtingui, amb prou temps, la suficient informació referida al currículum i al model de la prova final.